

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

za Avstro-Ogrsko . . . K 4—
» Nemčijo . . . » 5—
» ostalo inozemstvo . . » 6—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.
Posamezna številka velja 10 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravníštvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravníštvo lista »Mir« v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVI.

Celovec, 13. julija 1917.

Št. 28.

Pogovor v kuhinji.

Obsodba poslanca Grafenauerja.

Pod tem naslovom je objavila »Arbeiter-Zeitung« članek:

»Med poslance, ki so bili za časa vojske obsojeni in ki jim daje sedaj amnestija svobodo, spada tudi poslanec Franc Grafenauer, klerikalni Slovenec, ki pripada stranki drja Šusteršiča. Obtožen in obsojen je bil zavoljo zločina motenja javnega miru; obravnava je bila dne 26. maja 1916; dne 2. junija je bila razsodba potrjena in 5. junija je bil Grafenauer oddan ječi. Sedel je torej, predno ga je dosegla amnestija, trinajst mesecev v težki ječi. Kaj je pač storil? V dušljivem zraku narodnega sovraštva imenujejo sedaj vse tiste, ki so bili od kakega vojaškega sodišča obsojeni »veleizdajalce« — tudi če so bili obsojeni zgolj zavoljo motenja javnega miru ali razžaljenja veličanstva; takih razlik govornica obrekovalcev, ki ljubi kratke, krepke izraze, sploh ne dela. In ko se sliši, da je bil neki poslanec težko kaznovan in da je izvršil zločin tako blizu bojišča, mora misliti pač tudi tisti, ki skrbno razločuje, da se je moralo tu nekaj zgoditi, kar da je bilo za državo, ki se vojskuje, resnična nevarnost. Kako tudi ne? O razpravi se seveda niti besedica ni sporočila, le obsodba in, zopet ne brez namena, da je bila takoj izvršena. Natančno po razsodbi bomo poročali, česa je bil pravzaprav obdolžen mož, ki si ga predstavljajo ljudje kot nevarnega veleizdajalca. Nacionalverbandovci, ki še vedno ne morejo razumeti, da so bile tiste tendenčne razsodbe razveljavljene, naj spoznajo, ko izvejo, za kakšne razsodbe so se potegovali, da ni dobro, odobravati politična preganjanja in se ž njimi solidarne izjavljati.

Razsodba o Francu Grafenauerju se glasi dobesedno:

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

Sodišče c. in kr. 10. armadnega poveljstva kot razsodilno domobransko vojno sodišče v Celovcu je po glavni razpravi, ki se je dne 26. maja 1916 vršila v Šmohorju pod predsedstvom c. in kr. majorja Rudolfa Wanggo, dodeljenega generalnemu štabu, in pod vodstvom c. kr. majorja avditorja Ivana Seeligerja, v navzočnosti c. kr. narednika Stanislava Kotzbeke kot zapisnikarja, c. kr. nadporočnika avditorja dr. Arturja Wolffa kot tožitelja, obtoženca Grafenauerja in odvetnika dr. Vladislava Pergana kot zagovornika, o obtožbi proti Grafenauerju zavoljo zločina motenja javnega miru po §§ 65 a in b kaz. zak., vloženi dne 11. maja 1916 in dne 26. maja 1916 raztegnjeni ter o tožiteljevem predlogu, naj se obtoženec kaznuje v smislu obtožnice, razsodilo:

Franc Grafenauer, rojen 2. decembra 1860 na Brdu pri Šmohorju, tja pristojen, rim. katoliške vere, oženjen, izdelovatelj orgel, posestnik in državni poslanec, stanujoč na Brdu pri Šmohorju, odklikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono, je kriv, da se je

a) 1. leta 1915 neke dni, ki jih ni mogoče natančneje določiti, v gostilni Jožefa Lederiča v Dunab, torej javno, nasproti le-temu ponovno izrazil, da je Rusija velika država in ima več žita, pri čemer sicer ni naravnost rekel, da bodo Rusi zmagali, ampak je govoril sem pa tja tako, da je imenovana priča, četudi natančne besedila njegovih izjav ne more podati, dobila vtis, da bi bilo obtoženemu ljubše, če bi zmagala Rusija.

2. poleti 1915 nekega dne, katerega ni mogoče natančneje določiti, v kuhinji župnišča Brdo ob navzočnosti župnika Šturma, sestre Lucije Sturm in Marije Pip, torej pred več ljudmi, z besedami nasproti Mariji Pip, ki je hotela za svojega padlega brata plačati sv. mašo: »Matevž (brat) ni mrtev, bil je razborit človek, ni bil tako neumen, da bi se tam boril, sam je šel na ono stran in bi bil neumen, če bi zopet semkaj prišel, tam je boljši nego tukaj zemlja in dol« — poizkušal hujskati k sovraštvu in zaničevanju proti enotni državni zvezi monarhije;

b) januarja 1916 v kuhinji gostilne Ane Lederič na Brdu nasproti Julijani Platzer in Ernestini Lederič, torej javno in pred več ljudmi z besedami: »Kaj zato, če ima katera (tukajšna dekle) Rusa, naj ga le ima, če ga ima rada, da je le brhek fant. Zapri jo bodo, eno, drugo in tretjo, toda izpustili jih bodo zopet, ker jih potrebujemo za delo« — pozival, v nemal ali skušal zapeljati k nepokorščini, upor, ali odporu proti odredbi javne oblasti, in sicer naredbi poveljstva jugozapadne fronte z dne 12. novembra 1915 tičeči se prepovedi občejanja civilnih oseb z vojnimi ujetniki. S tem je izvršil zločin motenja javnega miru po § 65 a in b kaz. zak. in se zato v smislu § 65 kaz. zak. oz. § 3 zakona z dne 15. novembra 1861, obsodi na

pet let

težke ječe, poostrene s 24urnim samotnim zaporom vsak mesec tekom cele kazenske dobe, pri čemer se mu v smislu §§ 56 a kaz. zak. od 14. marca 1916 tekoči preiskovalni zapor vračuna v kazni.

Mož je torej izvršil zločin hujskanja k zaničevanju proti enotni državni zvezi (§ 65 a), ker je rekel, »da je Rusija velika država in ima več žita«! Sicer »ni naravnost rekel, da bodo Rusi zmagali (o tem, da bi bil rekel, da želi, da bi Rusi zmagali, ni nobenega govora); ampak »govoril je tako tja in sem«, da je gostilničar, čeprav ne ve, kaj je Grafenauer rekel, »dobil vtis, da bi bilo obtožencu ljubše, če bi Rusija zmagala.« Vojno sodišče torej ne ve, kdaj se je zločin izvršil (neke dni, katerih ni mogoče natančneje določiti!), ne ve, v čem je obstajal (kajti edina priča ne more niti povedati, kaj je obtoženec rekel); a zadostovalo je, da je gospod Lederič »dobil vtis«. O tem, da-li je tu res šlo za kaznivo dejanje, v tem slučaju pravzaprav ni razsojalo sodišče, marveč gostilničar. Kajti njegov vtis ni samo dokaz, marveč dejanski položaj.

Drugo zločinsko dejanje obstoja v tem, da je Grafenauer zopet »nekega dne, ki se ne da natančneje določiti« (na tem, da se čas nikoli ne more natančno določiti, se vidi izvor procesa: čisto gotovo denunciacija), v farovski kuhinji neki (citirano iz razlogov razsodbe), »neki revni ženski, katere mož in brat sta bila padla, kot edino tolažbo rekel: »Tvoj brat ni mrtev, bil je razborit človek, on je šel sam tjakaj in bi bil neumen, če bi zopet prišel, tam je zemlja in svet boljši nego tu.« Morda neumna tolažba, toda kje naj bi bilo tu hujskanje k sovraštvu ali zaničevanju proti enotni državni zvezi! Morda je mogoče to, ako hočemo približno opazko v farovski kuhinji velezaglavno preiskovati, smatrati za odobravanje nenravnega ali kaznivega dejanja (»bil je razborit človek«); toda povzdigniti to v zločin motenja javnega miru, kaj takega more priti na um pač le vojnemu sodišču.

Potem je mož, le pomislimo, pozival, v nemal, skušal zapeljati k nepokorščini, upor, odpor. Človeka spreleti kurja polt. Nepokorščina, upor, odpor, to mora biti vendar nekaj strašnega. In kaj se je zgodilo? Mož je v neki kuhinji nasproti dvema ženskama napravil opazko, »nič zato, če ima kako dekle Rusa, naj ga le ima.« Gotovo ne posebno okusna opazka, toda kje naj tu tiči zločin? »Zločin« je, da je z besedami pozival in v nemal k upor in odporu proti prepovedi občejanja civilnih oseb z vojnimi ujetniki! Ne vemo, kakšno kazen določa naredba poveljstva jugozapadne fronte z dne 12. novembra 1915 za prestopke prepovedi; vemo pa, da poveljstvo tu nima sploh ničesar prepovedovati; prepovedi za državljane morejo dajati samo grajanske oblasti. Dalje vemo, da so drugod te prepovedi izdale politične oblasti, in sicer temeljem patenta z dne 11. aprila 1854 in da je najvišja kazen za prestopke te prepovedi 14 dnevni zapor. Torej, kdor prepoved prekrši, se more kaznovati s 14 dnevnim zaporom, kdor pa prestopke odobrava, dobi pet let ječe. Modrost in pravičnost vojnega sodišča!

To so torej kazniva dejanja Franca Grafenauerja, o katerem se od obsodbe sem splošno misli, da je Bog ve kaj zakrivil. Rekel je, »Rusija je velika država in ima več žita«, in nekdo je o tem »dobil vtis«; hotel da je tolažiti neko žensko, da je bil njen brat tako »prebrisan«, da se je dal ujeti, in da je menil, »nič ne de«, če ima kako dekle kakega Rusa rada. In zato, za ta prazen pogovor v kuhinji, je bil mož obsojen na pet let težke ječe. In da takšne razsodbe ne ostanejo veljavne, to boli vrle Nationalverbandlerje!

Pa ta obravnava proti klerikalnemu poslancu, ki je po mišljenju in narodnosti za patriota določen, ni samo čudna, kaj vse se je kot zločin motenja javnega miru smatralo; tukaj si je treba

ogledati tudi dokaze, ki so bili dani za to tako pičlo dejansko stanje. Ogledati si jih, ostane tudi po amnestiji koristno in potrebno delo.

Tako dobesedno »Arbeiter-Zeitung«, ki se nato obširno peča z dokazi. »O popolnem prepričanju« o krivdi obtoženca vsled izpovedi prič Jožefa Lederiča piše »A.-Z.«: »Vprašanje je, ali je bilo kaj vkradenega (ne, ali se kaka storjena tatvina pripisuje temu ali onemu).

Pri opombi o bratu Matiji so bili navzoči: Marija Pipp, župnik Anton Sturm in njegova sestra Lucija Sturm. Marija Pipp potrди izjavo;

obe ostali prič tega pogovora, župnik Anton Sturm in njegova sestra Lucija Sturm, sta v preiskavi izpovedala, da nista slišala izjave nasproti Mariji Pipp. Njuna tozadevna zapisnika sta pri glavni razpravi bila prebrana, predlog branitelja, da se obe prič osebno povabite, pa odklonjen.

Naravnost špasesen je »dokaz« o izjavi glede dovoljenja občejanja z Rusi. Priče Julijana Platzer in Ernestina Lederič potrdita izjavo;

Grafenauer pa izjavi, »da se na tako izjavo tisti čas nasproti Julijani Platzer ne more spomniti.« Tisti dan da je precej pil in ni bil več trezen; v dokaz za to se sklicuje na tovariša Tomaža Jobsta in Vinka Rauterja. Julijana Platzer pripomni, da je Grafenauer še dobro govoril in da je znano, da kaj prenese.

»Vprašanje je torej, koliko da je bil Grafenauer tedaj vinjen; nahajamo se v velikem državnem procesu! Torej vglobimo se v državno afero, ki se odigrava v gostilniški kuhinji na Brdu. Priča Vinko Rauter izpove, »Grafenauer je imel navado, z natakaričo Platzer norce briti in jo za norca imeti.« Tisti večer je bil »precej vinjen«. Rezultat dokaza: Vinjen človek v gostilniški kuhinji iz natakariče norce brije. Rezultat prepričanja vojnega sodišča: na pet let naj se pošlje v ječo.

To so torej dokazi. »A.-Z.« piše nadalje: »Glavni dokaz zoper Grafenauerja je bil, da je bil zavoljo zločina veleizdaje že v preiskavi; — iz kazenskega akta c. kr. deželnega sodišča v Celovcu proti Francu Grafenauerju zavoljo zločina veleizdaje, ki je končal s tem, da je bilo postopanje ustavljeno, je vojno sodišče povzelo celo vrsto zelo opombe vrednih konštatacij.« Za zlodeja, kdaj pa je bila tista preiskava, ki je vrh tega končala še tako, da je bilo postopanje ustavljeno? Leta 1888! Vprašanje je, kaj je mož l. 1916 govoril, in kot dokaz se uporabijo izpovedi prič iz l. 1888! Više pač ne gre! Pa okrožno sodišče se ni zadovoljilo z akti iz l. 1888 zoper Franca Grafenauerja. V zvezi s tem je uporabilo za dokaz obsodbo obtoženčevega očeta zavoljo razžalitve veličanstva l. 1888! In tako se začne ta »vrsta zelo opombe vrednih konštatacij« z »ugotovitvijo«: »da je bil obtoženčev oče, Jožef Grafenauer, po poročilu okrajnega glavarstva v Šmohorju na državno pravdníštvo v Celovcu, splošno znan kot nacionalni ruvač in fanatičen rusofil, katerega agitatorično delovanje proti uradništvu in šoli je tudi bilo znano.« In tako gre krepko naprej: »Iz preiskave proti obtožencu pred 28 leti ni bilo nič manj kakor dvanajst prič poklicanih! V resnici so glavni dokaz, ker razsodba vojnega sodišča priznava sama, da je svojo obsodbo l. 1916 naslonilo predvsem na izpovedih l. 1888.«

O izmeri kazni piše »A. Z.«: »Vojno sodišče je takoj obsodilo na celih pet let, kar se pri § 65 pač še ni zgodilo.« Priznava, »pri izmeri kazni se je kot olajševalna okolnost smatrala neomadeževanost obtoženca.« V čem pa se kaže to? Med obtežilnimi okolnostmi se našteva kot najhujša: »visoka, tudi pri obravnavi pokazana inteligenca obtoženca.« Vse najde svojo kazen. Takorekoč postransko kršenje zakona je sledeče: Po § 14 naredbe od 25. julija 1914 se kazenska sodba nad civilnimi osebami zavoljo zločina po § 65 kaz. zak. prenese na domobranska sodišča. Grafenauer pa se kratkomalo postavi pred vojno sodišče. Ti moj ljubi Bog, zakaj se pač truditi.

Razlika med domobranskim divizijskim in vojnim sodiščem je seveda ta, da je zoper razsodbe domobranskega divizijskega sodišča ničnostna pritožba na najvišji vojaški sodni dvor — ki bi te dragocene razsodbe pač ne bil dopustil — pri vojnih sodiščih pa ni nadaljnega priziva, redna pravna sredstva niso dopustna.

Grafenauer sme biti vesel, da niso postopali z njim po naglem sodu, tedaj bi ga bili pač takoj obesili. Čudno, sodišče tudi ne obžaluje malo, da ni bilo mogoče: „le iz formalnih vzrokov ni bilo misliti na postopanje po naglem sodu zoper obtoženca“ — pri čemer se ne razumemo, kako pri postopanju po naglem sodu morejo odločevati „formalni vzroki“, pa pri tem ne bomo pozabili na razpoloženje, ki prihaja iz obžalovanja, da postopanje po naglem sodu ni bilo mogoče. Zadnjo besedo v kazenski zadevi je izgovoril Holly, polkovnik in višji kvartirmojster 10. armade; glasi se: „Se potrjuje! Izvršitel!“

Sedaj pa se še naj drzne kdo, zagovarjati vojaška sodišča za politične procese proti civilnim osebam! In sedaj naj nam pride še kak nemški mož s solzami, da se „veleizdajalski“ poslanci pomiloščejujo.“

Državni zbor.

Amnestija.

Cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim je proglasil naš ljudomili vladar pomiloščenje takomenovanih političnih pregreškov, je v državnem zboru na slovanski strani napravilo veliko veselja. Dr. Korošec in Staněk sta imenom svojih klubov takoj prosila g. ministrskega predsednika, da sporoči cesarju udano zahvalo.

Na nemški strani pa je čitanje cesarjevega lastnoročnega pisma v zbornici povzročilo pri radikalcih velik hrup. Posl. Dobernig je v imenu Nationalverbanda prečital neke vrste „protest“ zoper — vlado. Dobrotljivost našega cesarja jim ni povolji. Nam je postopanje nemških strank popolnoma nerazumljivo. Mnogo je v zbornici nemških poslancev, ki so pri preganjanjih Slovanov bili sokrivi in najlepše bi se bili izmotali iz zagate, če bi bili amnestijo z navdušenjem sprejeli. Vse bi bilo pozabljeno. Tako pa ne more biti in ne bo. Proglašati namreč koga za veleizdajalca, se Nemcem očitno ne zdi težko, toda če je tudi v resnici, je druga reč. Za Nemce je amnestija ravnotako dobrodošla, kakor za obsojence oprostitev. Ker če bi se vse sodbe revidirale, bi nemška javnost pač še debelo gledala! Sedaj pa so pomiloščeni in nosijo vendar znak obsodbe tudi tisti, ki bi pravzaprav nobene amnestije ne potrebovali, pač pa revizije obsodb. To povsem pravilno stališče je zavzel tudi „Arbeiterwille“.

Amnestije je deležen tudi naš vrli g. France Grafenauer. Nemci lahko Boga hvalijo, da je prišla zanj amnestija! Sicer bi se bila njegova zadeva poravnala na drug način! In poravnala bi se bila! Naj te besede zadostujejo! Vsa slovenska javnost je hrepenela po osvoboditvi tega moža, ki je moral v svojem življenju zavoljo svoje narodne značajnosti in neupogljivosti mnogo trpeti. G. Grafenauer je izgubil poslanski mandat. Ako bi bilo prišlo do revizije njegove obsodbe — o tem smo trdno prepričani — bi bil ostal poslanec. Kdo nam da nazaj poslanca, ki smo ga izgubili?

Dne 6. julija popoldne je prišel g. Grafenauer iz Möllersdorfa, kjer je bil zaprt, v parlament, da pozdravi jugoslovanske poslance. Bil je radostno sprejet in odpeljan v Jugoslovanski klub, kjer so mu iskreno čestitali. Kmalu so prišli tudi zastopniki drugih slovanskih strank, ki so zastopnika koroškega slovenskega ljudstva prisrčno pozdravljali. Z Grafenauerjem je prišel tudi č. g. župnik Šturm z Brda, ki je bil obsojen v 18 mesečno ječo in je sedaj tudi pomiloščen. Amnestije je deležen tudi g. Janko Maierhofer, bivši župnik v Pokrčah, sedaj navadni infanterist, ki si je s svojim junaštvom v prvih vrstah bojne črte zaslužil že dvojno odlikovanje.

Vojaška sodišča odpravljena. Zbornica je dne 6. t. m. soglasno sprejela predlog ustavnega odseka, s katerim se ne odobré naredbe, izdane po izjemnem paragrafu 14. Na podlagi teh naredb je bilo delovanje porotnih sodišč ustavljeno in so civilne osebe podrejene pod vojaško sodišče. Odslej ne more biti nobeden več obsojen ali preganjan po vojnih in izjemnih sodnijah.

Za internirane in konfinirane. V proračunskem odseku je stavil posl. dr. de Gentili resolucijo, da se naj vsi internirani in konfinirani izpusté domov in da jim mora biti povrnjena vsa škoda, ki so jo pretrpeli. Ker ni bilo navzočega nobenega vladnega zastopnika, je predlagal, da povabijo notranjega ministra. Predlog je bil sprejet. Ko sta bila prišla notranji minist. grof Toggenburg in minist. svetnik Swoboda, se je

razvila daljša debata, ki se je je udeležil tudi dr. Korošec. Minister je zatrjeval, da ga srce boli, če pomisli, da je bilo toliko popolnoma nedolžnih ljudi preganjanih. Posl. dr. Korošec je odgovoril, da je sicer lepo, če gospoda ministra zavoljo storjenih krivic srce boli, toda to njegovo srce ni v razpravi; zahtevamo le od njega, da varuje in spoštuje zakon. Nato je dokazal na podlagi avtentičnih poročil, kako se je pričelo preganjanje slovenske duhovščine na Koroškem in kako je prejšnji deželni predsednik povabil k sebi gosp. škofijskega kancelarja dr. Quitta ter ga nagovarjal, naj mu pomaga pri takem poslu; tako, je dejal, bo olajšal bodočemu škofu, da bo slovensko duhovščino lažje potlačil. Ako so v takih krogih delali take načrte, se ni čuditi, da so imeli denuncijanti lahek posel. Osebno sovraštvo in narodno nasprotstvo je igralo pač prvo vlogo. Poslanec je omenil slučaj g. župnika Meška in g. župnika Ražuna, katerega so odstranili, da bi uničili slovensko šolo. Govoril je tudi o preganjanju Slovencev na Štajerskem, Kranjskem in Primorskem med vojno in zahteval, naj se vendar že konča in se vsem krivično preganjanim da primerna odškodnina. Izginejo pa naj tudi vse posledice, ki jih mora čutiti na pr. učiteljstvo pri dokladah, uradništvu pri avanziranju, duhovščina pri kompetencah in vsi oni, ki so pri vojnih dobili zlovestno označbo „p. u.“ (politično nezanesljiv). Ta označba se mora takoj odpraviti.

Ženske porotnice. Pravni odsek je rešil z izpremembami vladno predlogo zakona o porotnih sodiščih. En glas večine je dobil predlog, da naj se za porotnike pripusté tudi ženske.

O preganjanju koroških Slovencev je vložil obširno interpelacijo 5. t. m. posl. dr. Korošec. S to zadevo se homo še obširneje bavili.

Posl. Ravnihar je interpeliral glede kršenja jezikovne enakopravnosti na Koroškem.

V zadnjem času so — zlasti v Rožu — pričeli izginjati slovenski javni napisi. Po nekem višjem ukazu so izbrisali slovenske napise na orožniških postajah, občinskih deskah, kažipotih in drugod. Interpelanti vprašajo, ali je ministrski predsednik pripravljen sporočiti, kdo je odredil to nezakonitost in ali je pripravljen, kaznovati krivce?

O vojaških dopustih je vodja domobranskega ministrstva fml. pl. Czapp izvajal 7. t. m.: Vsak poveljnik je dobil ukaz, da vse količkej razpoložljivo moštvo za kolikor mogoče dolgi čas pusti za vigradno setev, tako tudi za žetev, mlačev, jesensko setev itd. V prvi vrsti je z ozirom na najnujnejše vojaške interese pustiti na dopust na ustmeno prošnjo pri raportih moštvo pri nadomestnih krdelih in sicer samostojne kmete (tudi najemnike), njihove najbližje sorodnike (sin, brat, zet), ter kolarje, sodarje in poljedelske kovače. Pravico, podeljevati dopust, so dobili poveljniki nadomestnih krdel (zavodov itd.). Ti ne smejo dalje preiskovati ali pisariti. Ustmena prošnja pri raportu za poljedelski dopust zadostuje. V poštev prihajajoče osebe morajo dobiti za vsako glavno sezonsko delo (setev, žetev, mlačev) kolikor mogoče dolg dopust (najmanj do 5 tednov).

Razen tega so tudi krajši dopusti mogoči. Istim kategorijam, ki pridejo v poštev za daljše dopuste, se tudi med vojaško vežbovalno dobo dajo dopusti čez nedelje in praznike, če je kraj za dopust blizu garnizije.

Naravno je, da morajo biti dopusti iz fronte krajši, vstevši vožnjo tja in nazaj ne več kakor tri tedne; le v posebnih slučajih k večjem do 30 dni, vstevši potovanje.

„Neplemenita gonja.“

Pod tem naslovom je „Slovenec“ objavil članek, naslovljen na „nekatero jugoslovanske liste“, ki so se pečali zadnji čas z načelnikom Vseslovenske ljudske stranke in imenuje ta pojav sistematično gonjo proti strankinemu načelniku, tedaj v bistvu zoper stranko. Pravi, da je ta pojav izbruh „osebnih strasti“ in hvali delovanje g. dr. Šusteršiča v žalostni triletni absolutistični dobi. Dr. Šusteršičevo čestitko grofu Zichyju zagovarja s tem, da sta osebna znanca in je šlo pri tej zadevi zgolj za družabno uljudnost.

„Slovenec“, ki je iz glasila V. L. S. žal postal takorekoč osebno glasilo g. dr. Šusteršiča, se zelo moti, vsaj kolikor se tiče pristašev V. L. S. same. Mu morda ni znano, da se je na Kranjskem samem še pred vojsko širila nezadovoljnost med pristaši S. L. S., ki je bila tem večja ob vsej slovenski meji? V javnost pa tega nihče iz strankarskih ozirnov ni spravljaj. Šele dr. Šusteršiču je bilo pridržano, spraviti ta spor v javnost s tem, da je dne 6. julija 1916 izbacnil dr. Kreka in prof. Jarca iz izvrševalnega odbora S. L. S. na Kranjskem. Drugih pojavov, ki so sledili, niti ne omenjamo. Izrekli so na dotičnem shodu nezaupnico dr. Kreku, možu, katerega politično smer in na-

stopanje smo vsi zavedni Slovenci odobrvali in ki vživa zaupanje vseh slovanskih strank v zbornici. Če se sedaj oglašamo, ne gre za nobeno osebno „gonjo“, ampak za načela narodne politike; ta morajo biti v času, ko gre našemu narodu za življenje ali smrt, jasna, kakor smo zadnjič povdarili. Ko bi šlo za kako gonjo, potem bi se pečali s preteklostjo, zlasti s preteklostjo v žalostni triletni absolutistični dobi, iz katere imamo dovolj tehtnih vzrokov, da smo pozorni. S stališča „komu to koristi“ pa smo to opustili in se omejili le na najpotrebnejše pojave „dnevnega reda“, da zabranimo hujše. Že enkrat se je z usodo koroških Slovencev igralo; naša dolžnost je in naša skrb bo, da se to ne bo več zgodilo! Če pa „Slovenec“ meni, da je v času porajajočega se svetovnega demokratizma dobro večati usodo stranke z usodo posamezne osebe, mu seve ne bomo sledili.

Politični pregled.

Vladna kriza na Nemškem.

Na Nemškem se je pokazal odpor proti kancelerju Bethmann-Hollwegu. Odpor se kaže v skupnem nastopu centruma, narodnih liberalcev, naprednih strank in socialnih demokratov. Te stranke zahtevajo, da se kanceler jasno izjavi, kakšen mir naj se sklene: ali mir na stališču aneksij ali na podlagi sporazuma. Sodijo, da brez koalicijske vlade, v kateri bi bile zastopane vse stranke, ne bodo ničesar dosegli, če bo ostal Bethmann-Hollweg. Kanceler je v zaupni seji dvakrat govoril. Sprejel je deputacijo socialnih demokratov, ki zahtevajo: Vlada naj izjavi, da še danes vztraja pri izjavi od 4. avgusta 1914, torej da vodi obrambno vojno, in da je vsak čas pripravljena začeti splošna mirovna pogajanja na podlagi stanja pred vojsko. Nadalje je deputacija zahtevala, da se voditelji vseh strank imenujejo za ministre in državne tajnike in se takoj uvede državna volilna pravica na Pruskem.

V glavnem odseku je govoril govornik centruma Erzberger zelo ostro o notranjem položaju, o podmorski vojni in o možnosti miru. Nastopil je za mir brez aneksij in brez odškodnin in je izjavil, da podmorska vojna ni izpolnila nad, ki so jih stavili nanjo.

Cesar Viljem na Dunaju.

Nemška cesarska dvojica se je mudila na Dunaju. Vrnila je obisk naši cesarski dvojici. Ko se je cesar vrnil v Berlin, se je s kolodvora naravnost peljal h kancelerju, ki mu je poročal o položaju. O vojnem položaju sta mu v avdijenci poročala Hindenburg in načelnik generalnega štaba Ludendorff.

Prevrat na Kitajskem.

Na Kitajskem je zasedel prestol zopet cesar, ki so ga pa republikanci prisilili, da je zopet odstopil. Republikanske čete so se spopadle z monarhističnimi, jih premagale in jih zasledujejo. Pomikajo se proti Pekingju.

Državni svet.

Ministrski predsednik vitez Seidler je obvestil voditelje parlamentarnih strank o tem-le načrtu: Sestavi naj se iz članov poslanske in gosposke zbornice ter iz zastopnikov znanstva poseben 25 članov broječi državni svet kot organ, ki naj pripravlja reformo ustave. V ta državni svet naj pošlje poslanska zbornica 10 članov, gosposka zbornica 5, 10 pa naj jih imenuje cesar. Ustanovitev državnega sveta naj se izvrši ustavno, torej potem posebnega zakona.

Načelniki strank so vzeli to na znanje in poročali klubom. V poslanskih krogih se trdi, da je posl. dr. Redlich priporočal cesarju tako ustanovitev za nujno potrebno preosnovo države.

Nemci so se takoj odločno izrekli proti ustanovitvi državnega sveta. Ministrski predsednik se sedaj posvetuje s slovanskimi voditelji.

Ta korak, podvzet od cesarja, dokazuje, da se na najvišjem mestu spoznava potreba nove ureditve v monarhiji. Predvsem je treba izpremembe na jugu države, o kateri pred vojsko niso marali slišati. Sedaj je celó bivši minister dr. Urban, zaupnik Nemcev, rekel: „Brez jugoslovanskega ministra ne moremo na mirovno konferenco.“ To se pravi: Če ne uredimo juga, ne moremo skleniti miru. To je res! Svetovni položaj sloni na stožerju, ki ga imenujemo: jugoslovansko vprašanje. Za nas to ni nič novega, novo je le, da capljajo v tem spoznavanju za nami Nemci, ki so imeli prej gluha ušesa.

Priznavamo, da je rešitev tega vprašanja silno težavna, zamotana. Največja ovira je dualizem, monarhija, razdeljena v dve državi, Avstrijo in Ogrsko. Bistronmni politiki, kakor je bil rajni dr. Lueger, so videli že od nekaj v dualizmu nesrečo za državo. Bo li Ogrce mogoče pripraviti do tega, da se udajo potrebi časa in miru?

Ne vemo. Lahko vsekako ne pojde, in ker imajo Ogrji v politiki taktiko kakor Nemci, taktiko neodjenljivosti, bi človek skoro dvomil, dvomil. Toda vprašanje bo le: Ali — ali! Ali se izpolni deklaracija naših poslancev, ali pa bodo prevzeli merodajni ogrski in nemški politiki nase vso veliko odgovornost.

Madjari vznemirjeni.

Budimpešta, 5. julija. (Kor. urad.) V poslanski zbornici je utemeljeval poslanec baron Julij Madarassy-Beck svojo interpelacijo. Razpravlja razmere v avstrijskem parlamentu in najgloblje obžaluje, da je avstrijski parlament sedaj zopet nezmožen delovati (?!). V Avstriji je Slovanstvo prevladalo nad Nemštvom (!!) Tudi je odločno obsojati v avstrijskem parlamentu razkrita izdajstva Čehov in obžalovati je, da se nacionalne želje Ogrske še vedno ne upoštevajo, dočim se protežira narod, čegar mnogo duševnih voditeljev je bilo obsojenih radi veleizdaje. Dogodki, ki se odigravajo v Avstriji in ki kažejo premaknitev pretežja z Nemcev na Slovane v vedno rastoči meri, vzbujajo nevarnost, da vodi to prej ali slej do trializma ali do federalizma. Ker se tega ne more smatrati za čisto avstrijsko zadevo, marveč zadeva tudi državnoopravno pozicijo Ogrske, vpraša govornik, ali je ministrski predsednik voljan, podati o stvari pomirljive izjave. (Živahno odobravanje na desni, ugovori na levi.) Vprašanje se izroči ministrskemu predsedniku in seja zaključí.

Ogrji o narodnem vprašanju.

Ogrski ministrski predsednik grof Esterhazy je v odgovoru na interpelacijo grofa Tisze izjavil: Narodnostno vprašanje ni nikakršno skupno vprašanje v Avstriji in na Ogrskem. Sovražne države se hočejo dotakniti tudi suverenitetnih pravic Ogrske. Niti ogrska, niti avstrijska vlada nikdar ne boste priznali takega naziranja o pravici samoodločbe narodov, kakor jo zastopa zadnji čas četverospozorazum.

Kaj je na Španskem?

Iz Madrida se poroča o kritičnem notranjem položaju Španske. Po Španiji kar mrgoli francoskih agentov, ki delijo denar, kakor so to svoj čas delali v Romuniji, tudi vojakom. Republikanski poslanci so vdrlí v vojašnice in imeli tam govore. Določili so, kdaj da naj revolucija izbruhne in sicer hkrati v Barceloni, Madridu in Sevilli. Vlada pa je ta pojav vdušila.

Iz Barcelone prihaja poročilo, da je španska zbornica zapustila glavno mesto in nadaljuje svoja posvetovanja v Kataloniji. Novi delni parlament je otvorjen v Barceloni. 99 liberalnih poslancev in senatorjev je podpisalo izjavo, da odobravo politiko bivšega ministrskega predsednika Romanonesa, ki je bil odstopil, ker se mu ni posrečila namera, spraviti državo na stran četverospozorazuma.

Francoska zbornica.

V francoski zbornici so trije poslanci zahtevali, da se kaznujejo najvišji vojaški poveljniki zavoljo ponesrečene aprilove ofenzive.

Vojni minister Painleve je konštatal velike napake, ki so se zgodile pri zadnji ofenzivi. Vodje, ki so za te napake odgovorni, so bili odstavljeni. Francoska armada bo z vsemi močmi do popolne zmage pritiskala na nasprotnika. Ameriška armada naj ve, za kaj se bori. Zmaga ali podjarmljenje, pravi Wilzon, to je vprašanje. Drugega ni! Ne bomo pripustili, da pruski militarizem položi nogo na naš tilnik. Kdor sedaj svetuje, odloži moč, postane pomagač naših sovražnikov, je dejal minister. Na poziv ministrskega predsednika je nato zbornica izrekla s 375 glasovi proti 23 vladi zaupnico.

Kako je z vojsko.

Ruski sunek pri Stanislavu.

V prvem napadu 2. julija so Rusi dosegli malenkosten uspeh, ki so ga drago plačali. Izgubili so na mrtvih 13.000. Večji del osvojenega ozemlja so jim pa naši v protisunkih zopet odvzeli.

Dne 6. t. m. so Rusi začeli zopet silno napadati, najhuje pri Stanislavu. Brusilov, vrhovni poveljnik, očitno smatra to okolico za zelo važno postojanko, ker so se že pri prejšnji ruski ofenzivi v tem odseku bili zelo hudi boji. Prvi ruski sunki so bili tu odbiti. Sovražnik jih je obnavljal z veliko trdovratnostjo. Z veliko močnejšimi četami je napadal na obeh straneh ceste, ki vodi iz Stanislava v Kalusz. Le na malo mestih se je sovražnik posrečilo vdreti v najsrednejše jarke. Z močnim protinapadom je bil sovražnik vržen. Po dvadnevem srditem bojevanju so morali naši prepustiti sovražniku prvo postojanko naših

obrambnih naprav. Naše rezerve so onemogočile sovražniku nadaljno prodiranje.

V Karpatih in ob zgornji Bistrici Solotvinski poizkušajo Rusi z močnimi poizvedovalnimi oddelki. Tudi pri Dorni Vatri v južnem kotu Bukovine in na obeh straneh Jabloniškega prelaza divja artiljerijski boj.

Uradno poročilo z dne 10. julija se glasi: Pri armadni fronti generalobersta nadvojvode Jožefa živahnejše delovanje artiljerije in poizvedovanja. Pri Stanislavu so se včeraj zjutraj iznova vneli boji z masami. Zvezne čete so odbile več napadov, so bile pa zvečer pred naraščajočim pritiskom sovražnih mas peljane nazaj za spodnji potok Lokavica. Nasprotnik čez noč ni sledil. Severno od Dnjestra so se Rusi zadržali precej mirno. Naše naskakovalne čete so delale uspešno. Med gališko mejo in Vzhodnim morjem je topovski ogenj čestokrat oživel.

Drugod ni nikjer večjih bojev.

Največji napad na London.

Dne 7. julija so napravili nemški letalci največji napad na London in sicer ob belem dnevu. Angleško uradno poročilo pravi, da je bil sovražnik zelo drzen in se je spustil zelo nizko med mesto. Ko so prišli angleški letalci, so bojujoča se letala izgubila v megli. Eno angleško letalo je bilo zbito, na morju eno nemško.

Angleški rušilec potopljen.

London, 9. jul. Admiraliteta poroča: Eden izmed naših rušilcev je bil v Severnem morju od sovražnega podmornika torpediran in potopljen.

V starem tiru.

„Straža“ piše: „Nemški listi in njihov slovenski odkladač v Ptujju so sedaj zopet veliki v obrekovanju. Vsak politični otrok ve, da so jugoslovanski poslanci v državnem zboru povedali na vsa usta, da hočejo svoje načrte izvršiti le v mejah monarhije in pod žezlom Habsburžanov. Kljub temu, da jim z domoljubnega stališča ni očitati niti pičice, smejo nasprotni listi z dovoljenjem c. kr. državnih oblasti (in tukaj je Ptuj na prvem mestu) prihajati na dan s satanskimi obrekovanji, češ, delovanje poslancev gre na to, „da bi se uresničili zaželjeni cilji morilskih Srbov, da pridigujejo združenje z onimi Srbi, ki so bivšega prestolonaslednika Franca Ferdinanda umorili“ itd. Začetkoma vojske so isti hujskači pod zaščito iste birokracije delali ravno tako ter ustvarili žrtve, zaradi katerih je sedaj slovenski narod tako močno združen v eno politično strujo. Ti politični zastrupljevalci še vedno ne morejo pustiti sumničenja s rbofilstvom. Niti eden naših poslancev se ni dosedaj niti z besedico dotaknil vprašanja glede bodočnosti Srbije, ni seveda niti namignil o kakem združenju z izvenavstrijskimi Srbi, a kljub temu ta natolcevanja! Naši poslanci hočejo le, da se vsi Jugoslovani, ki živijo v monarhiji, politično združijo in sicer pod žezlom Habsburžanov. Nočejo nič več in nič manj! To bodo tudi v zanaprej zagovarjali pred Bogom in pred ljudmi!

Birokracija med Slovenci nam je narodno tuja in zato nas pusti svobodno obrekovati in blatiti. Kako malo čuti z ljudstvom, smo se v sedanji vojski pač do sitega naučili. Zadnja ženica v oddaljenih gorskih krajih zna peti pesem o naši birokraciji.“

Dnevne vesti.

Deželni predsednik na Zgornjem Koroškem. G. deželni predsednik dr. grof za Lodron je 29. in 30. junija v spremstvu g. okrajnega komisarja dr. Kommetterja oziroma vodij okrajnih glavarjev potoval v Trbiž, Rabelj in Zilsko dolino. Pri tem je obiskal tudi različna vojaška poveljstva. Povsod ga je prišlo pozdravit uradništvo, duhovščina in občinski zastopniki, v Rablju tudi oddelek delavstva. V Kočah so bili skoro vsi župani iz Lesje doline. G. predsednik se je pogovarjal o važnih vprašanjih in se večkrat pohvalno izrazil o patriočniem zadržanju prebivalstva.

Šolski sklep v Celovcu. Šolski sklep na ljudskih šolah v Celovcu bo v soboto, 14. julija. Mnogo otrok gre na deželo, da si okrepi zdravje. Nekateri posestniki bodo revne otroke sprejeli in jih redili brezplačno.

Smrtna kosa. V Celovcu je umrl 8. t. m. klepar g. Viljem Strašušnik, star 63 let. — Dne 8. t. m. je bila v Trnjivasi pokopana gospa Jožefa Jarič, tašča g. trgovca Prosenova v Celovcu.

Ponesrečil se je v nedeljo 8. julija na Sojnici g. Pavel Schiwitz, zasebni uradnik pri Jožefovi družbi. Padel je tako nesrečno, da je v noči nato v deželni bolnišnici umrl. Bil je poštena duša. N. v m. p!

V znak hvaležnosti za lastnoročno pismo presvitlega cesarja o pomiloščenju pošilja č. g. župnik Stefan Bayer v Grabštanju v dobrodelne vojaške namene 25 K, kličoč: Bog živi našega presvitlega cesarja in njegovo družino!

Uradno pregledovanje čolnov, ki so v obrtni rabi, bo letos 17. julija v vojaškem plavalšču, 18. julija v Porečah in 19. julija na Otoku.

Birma v Beljaku. Pri sv. birmi je bilo v Beljaku v nedeljo, 8. julija, birmanih 2283 otrok.

„Slovenska Matica“ — oživljena. L. 1915. je državna oblast ustavila delovanje „Slovenske Matice“. Notranje ministrstvo je sedaj odredilo, da se društveno premoženje, ki je pod prisilno upravo ljubljanskega notarja Galléta, vrne staremu odboru. Društvo bo svoje delovanje v najkrajšem času obnovilo.

Zasebne vloge za vojaške oblasti je treba kolkovati. Vsaka od zasebnikov ali od zasebnikih združenj, ki nimajo javnopravnega značaja, na katerokoli vojaško mesto naslovljena vloga prav tako biti kolkovana, kakor vsaka na civilno oblast ali civilni urad naslovljena. Kolkovanje je prav tako obvezno za pismeno dogovarjanje kakor za prošnje zasebnega značaja (n. pr. za dovoljenje izvoza in dr.).

Kako se dela javno mnenje. „Reichspost“ je poročala 6. t. m.: „Od posebne strani smo prejeli poročilo: V včeraj od poslancev Hummerja, Teufelna in tovarišev vloženi interpelaciji na domobranskega ministra je bilo stavljeno vprašanje glede zadržanja češkega moštva 19. infanterijske divizije pri Zborovu. — K temu se konstatira, da se je ta divizija najhkrabrejšje borila in je bilo njeno zadržanje v vsakem oziru brez pogrška. Zeleti bi bilo, da se vbodoče v tako važnih zadevah interpelacijska pravica uporablja bolj previdno. Take nepremišljene izjave v vojnem času uplivajo silno in škodujejo državi in armadi.“ — Celovški in graški listi so objavili rusko uradno poročilo z dne 3. julija, ki pravi, da se je češko-slovaška brigada polastila močno utrjenih postojank na hribih zapadno in južozapadno od vasi Zborov in utrjene vasi Korhilov, ko je bila s finsko divizijo prodrla tri črte strelnih jarkov. Toda imenovani listi so rusko poročilo objavili v drugi, ponarejeni obliki: „češko-slovaška brigada“ „Česky Svaz“ je 6. t. m. dobil od avtoritativne strani o tem poročilu obvestilo, da gre pri tem za Čeha oziroma Slovake, ki so že pred izbruhom vojske bivali na Ruskem in so bili postali tam ruski državljani. — Predno je bil sklican parlament, si od najvišje do najnižje osebe lahko slišal ostro besedo v državnem zboru posl. Udržal in zahteval, da v vseh teh točkah naj natančno poročajo kompetentni organi. Dokler ne pridejo z uradnimi dokazi, tako dolgo se Čehi s to rečjo ne morejo baviti; potem pa bodo prišli s protidokazi in tudi v tem boju ne bodo premagani.

138 parov lesenih črevljev je darovala ekscelencija, visokorodna gospa soproga deželnega predsednika koroškega za pogorelce v Pečah. Visokorodni in plemeniti darovalki kliče hvaležno ljudstvo: Srčna zahvala! — Poleg tega se trudi ista visokorodna gospa za nabavo otroške obleke za peške šolarje. Bog naj blagoslovi preblogo gospo za njen trud.

Sila uči moliti. Tudi pri nas Zilanih žuga suša poljskim pridelkom. Zato se zbira ljudstvo v procesijah, da izprosi iz neba učinkovitega dežja. Dvomljivci in skisani kristjani nič kaj ugodno ne presojujejo teh očitnih pojavov krščanske vere; — ne zmanjka jim zbadljivih besed za procesije, ako se že z dežjem ali brez dežja vračajo domov. Za te ljudi je sicer vsak nauk odveč, toda to le pribijemo: Ni praznoverje procesija za dež: Skupne javne molitve za dež so utemeljene v sv. pismu v besedi Odrešenikovi: „Prositi in se vam bo dalo.“ (Luk. 11.) „Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.“ (Jan. 16.) „Kjer sta dva ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi“ [da jih poslušam in uslišim]. (Mat. 18, 20.) Učinkovitost skupnih molitev v procesijah praktično potrjuje sama nezmotljiva cerkev, ki je uvedla in še vedno povdarja Markovo procesijo in križeve procesije, sicer na podlagi zgodovinsko dokazanih uspehov. Naše ljudstvo po deželi dobro ve, da dež ne pride iz romarskih cerkev, ampak iz oblakov; pa ravno tako dobro ve, da vsemogočni Bog zbira oblake, ter pošilja vetrove, ki razganjajo oblake! In na tega Boga se v procesijah obrača z molitvam, naj po svoji neskončno modri volji skaže usmiljenje in prizanaša nevrednemu ljudstvu! Če bi krščanska inteligenca le nekoliko več katekizma poznala, bi bili dosti boljši verniki!

Črna. (Strela udarila.) Po preteku treh mesecev smo bili dne 27. junija deležni močnejšega dežja, ki je vsaj deloma namočil zemljo in osvežil rastlinstvo. Toda tudi nesreča ni izostala.

Kmetu Začnu v Podpeci je pri tej priliki strela ubila na paši 32 ovac in 10 ovac drugih posestnikov, ki so bile na skupnem pašniku in zbežale pod neko visoko smreko. Sreča je bila, da so ovcam takoj spustili kri, in tako je bilo meso še užitno. Ubite ovce je kupilo rudarsko oskrbnišvo v Možici. — Zadnje nedeljo dne 1. julija je zopet padal močan dež med silnim gromenjem in bliskanjem. Posestnica pd. Buncejka iz Črne je ravno kar spravljala svoje seno in se malo mudila pod visokima lipama pri župniškem križu. Na mah udari strela v eno lipo in imenovana je ležala popolnoma onesveščena na tleh. K sreči da so bili ljudje — zlasti neki ruski vojni ujetnik — blizu, ki so ženici takoj priskočili na pomoč ter jo prenesli na dom, kjer se je zopet zavedla.

Podkloster. (II. izkaz darov za pogorelce v Pečah.) Trgovska zadruga Beljak K 2030; c. in kr. poveljstvo X. armadnega zbora nadaljnih K 8000 (vsega vkup K 13.200); postajenačelnik v Podklostru g. Werluschnig K 20; neimenovan K 2; Žensko pomožno društvo Rdečega križa v Celovcu K 1000; duhovni svetnik Fr. Katnik v Št. Vidu ob Glini K 30 in drugih več. Dosedaj nabrani znesek znaša 29.304 K 04 h. Hvaležno ljudstvo iz Peč kliče vsem blagim darovalcem: Tisočera hvala!

Slučaves. Prvi izdatni dež je prišel v našo okolico dne 4. julija zvečer ob 9. uri. Da smo vsi vedeli za njegov slavni prihod, se je oglašil v strahovitnem bliskanju in gromenju, pri kateri priliki je tudi strela udarila v pašnik v Dobrovi, last posestnice Ane Trad pd. Repej iz Puhma, in ubila 4 govedu in eno ranila.

Škocijan. Letos so se vsi kraji branili, kjer se nahajajo letovišča, svojih starih poletnih gostov, samo pri nas v Škocijanu so bila gostoljubna vrata odprta, ter so prišli skoro vsi posestniki vil ob našem lepem Klopinskem jezeru in pripeljali dosti svojcev s seboj. Mi jih bomo v težkih časih pogostili, a upamo, da ne bodo potem, ko pridejo zopet dobri časi, prišli sem varčevati in da bodo kure, piščance, jajčka in drugo tudi brez „glihanja“ kupovali!

Skočidol. Lep dan je bil za našo Marijino družbo 29. junij, ko se je blagoslovila družbena zastava. Počastile so to slavnost tudi sosedne Marijine družbe iz Št. Jakoba, Št. Ija, Kostanj in Marije na Zili, ki so prišle s svojo zastavo in nas spremljale v lepo ovenčano cerkev. Slavnostni govor so imeli č. g. dr. Arnejc in je ganil marsikoga do solz. Naš rojak č. g. Truppe so podarili naši zastavi v imenu vseh duhovnikov skočidolske župnije lep dragocen trak, ki ima napis: Marijinim hčeram skočidolskim domači duhovniki! Ker so pa bili č. g. Truppe zadržani, prišli so namesto njih č. g. Ulbing in so po kratkem nagovoru pripeli zastavi trak z besedami: Privežem ta trak, ki naj bo Mariji zvestobe znak. Priserčna zahvala č. g. dr. Arnejcu, ki so nam blagoslovili zastavo, vsem domačim gospodom duhovnikom, ki so podarili trak in vsem dobrotnikom, ki so z veseljem darovali za novo zastavo; vsem tem zagotovimo Marijine hčere, da se jih bomo vedno s spominjale v molitvi.

Šmihel nad Pliberkom. Vojska, ti tirjaš veliko! Koliko mladih src si nam že vzela, koliko gorja izlila v čutečo dušo našega ljudstva! Sam Bog le ve; kaj trpi mnog prizadeti oče, mnoga prizadeta mati, žena ali otrok. Vojska, tvoje ime je bridkost. Občuten udarec je zadel tudi našo ugledno in spoštovano županovo rodbino pd. Rudolfove na Bistrici. Vojska jim je vzela najboljšega sina. „Bilo jim je, kot da bi se jim bila odprla globoka skeleča rana na srcu“, ko je dospelo nenaadno poročilo, da je tudi njihov blagi, od vseh tako ljubljeni Tone moral dati svoje življenje za domovino. Dne 27. junija ob 8. uri zvečer, zadet od ročne mine verolomnega sovraga, bil je pri priči mrtev, kakor poroča njegov poveljnik. Kaj je blagorodna Rudolfova družina s svojim Tonetom izgubila, vé le tisti, ki je že sam kedaj kaj sličnega okusil. Bil je naš Tone res vzor-mladenič. Šele 21 let star, in vendar so bile na njem vse lepe poteze njegove duše in njegovega značaja do take zrelosti razvite, kot le pri malokterem mladeniču. Bil je nadarjen, in svoje izborne talente je bil porabil zgolj za izobrazbo, za delo in napredek. Vse ga je spoštovalo in ljubilo, bil je znan kot pameten mladenič. Zgodaj si nam odmrli, blagi Tone, a zavest, da te je Vsevečni poklical k sebi, ker te je ljubil in hotel obvarovati še pred mnogo hujšo bolečino, nam lajša tudi našo žalost. Prizadeti Rudolfovi rodbini naše najiskrenejše sožalje!

Raznoterosti iz vojne.

Moč ruske napadalne vojske.

Curih. Vojaški kritik „Corriere della sera“ piše, da šteje ruska vojska, ki ima namen prebiti sovražno fronto, 38 divizij.

Sodba o ruski ofenzivi.

Stockholm. (Kor. ur.) „Stockholms Dagblad“ meni, da ima ruska ofenziva bolj političen, kakor vojaški značaj, kar da dokazuje ploha petrogradskih proklamacij. Olajšala je tudi razpoloženje na Francoskem, kjer so posebno veseli, da ni treba več pomirjevati ljudstva, ki je bilo v skrbeh zaradi zimske vojne, samo z ameriškimi paradami. List dostavlja, da londonsko časopisje svari pred prevelikim upanjem na trajnost ofenzive ruske armade.

Italijanska sodba o ruski ofenzivi.

Lugano. (Kor. urad.) Italijanski listi so mnenja, da bo trajala ruska ofenziva več tednov in da se bo raztegnila tudi na romunsko fronto. „Stampa“ pravi: 1. Če bodo ostale centralne države v defenzivi, potem ne smejo Francozi, Angleži in Italijani pričakovati občutne razbremenitve svojih front, zlasti ker po dosedanjih izkušnjah ni verjetno, da bi mogli Rusi predreti v smeri na Lvov, ker se jim to pod ugodnejšimi okolnostmi ni posrečilo. 2. Če se izpremeni reakcija centralnih držav v resnično in temeljito ofenzivo proti Rusom, za kar bi bila dana napadalna črta dosti ugodna, potem bodo centralne države pač odtegnile rezerve z zapadne in južne fronte in lahko bi se zopet razvile velike vojne operacije na vseh frontah.

Žrtve ruske ofenzive.

Stockholm. (Kor. ur.) „Aftonbladet“ poroča, da je delavski in vojaški sovjet v Torneji dobil brzobjavno obvestilo, da je ofenziva v Galiciji stala Ruse nič manj kot 9 divizij.

Novi ruski dreadnought.

Ženeva. „Temps“ poroča iz Petrograda: Novi ruski dreadnought „Volja“ je bil že spuščen v morje ter dodeljen črnomoškemu brodogradu.

Iz ruske armade.

Karlsruhe. Iz Petrograda poročajo, da sta bila znana ruska generala Suharov in Kaledin, pristaša starega režima, odslovljena. Častnike, ki so dosegli predpisano starost, še nadalje odslovljajo; doslej je bilo odslovljenih kakih 1400 takih častnikov. Najmlajši ruski general je sedaj general Vesolovskij, ki je šele 36 let star. Na željo delavskega in vojaškega sovjeta je bilo več generalov, med njimi knez Dragomirov in Roop, ki so bili do sedaj poveljniki raznih vojaških okrajev, degradiranih in poslanih na fronto.

Izpred sodišča.

Dne 6. t. m. sta se pred c. kr. deželnim sodiščem v Celovcu morala zagovarjati zavoljo navijanja cen gg. veletrgovca Gustav in Friderik Edelmann. Friderik Edelmann je priznal, da je njegov brat blago nanovo numeriral, ne ve pa, po kako visokih cenah. Tretjina zaloge je morda iz mirovnih časov. Priznal je, da so knjige zažgali. Trgovino sta prodala gosp. Bittmannu za 50.000 K, pri čemer da imata izgubo, ker je trgovina vredna 80.000 K. Bittmann je prvotno že obljubil 80.000 K, pa sta mu popustila, da ne bi bil oškodovan. Bittmann je namreč izrazil, da napravi ovadbo zavoljo navijanja cen. Gustav in Friderik Edelman sta bila obsojena v denarno globo 20.000 K in zapor šest oz. štiri tednov.

Radi navijanja cen je bil obsojen 20. junija t. l. pri c. kr. okrajni sodnji v Dobrlivasi trgovec, gostilničar in hišni posestnik v Žitarivasi Jožef Plasch v globo 200 kron.

Ljubljansko pismo.

Dragi urednik! Dolgo nisem dal glasu od sebe, pa ne misli, da sem na Korotan pozabil. Krivo je temu samo slabo razmerje med peresom in sabljo, ali — kar je za Tebe pomembnejše — cenzura. Ker pa danes marsikateri Marsov obževalec vihti škripajoče pero, naj se v tem tudi jaz poskusim, da se popolnoma ne odvadim.

Ker sem ravno v Ljubljani, kakor vidiš, sem hotel sprva nekaj povedati o tukajšnjih vtisih. Pa sem v zadregi, kako bi se izrazil. Mesto ni ravno „belo“, kakor smo včasih v gostobesednem navdušenju trdili, in tudi ni „dolga vas“, kakor smo peli, čeprav bi nemara tej trditvi kdo naspotoval. Prepričan sem namreč, da se s tukajšnjih zvonikov dalje vidi, kot s kakega vaškega. In ni treba sumničati, da to mislim iz strategičnega stališča in z daljnogledom. Ta je namreč popolnoma zaprašen!

Tu v Ljubljani smo se našli nekateri znanci iz „civilnih“ časov in naš krožek so krstili za „koroški“. Ne vem za kaj, ker razmerje je še neugodnejše, kakor včasih pri Trabesingerju, ko smo sešteli Kranjce, Štajerce in Korošce. Vsekakor pa moram povdariti, da tvorimo jedro tega

krožka že zaradi tega, ker je v njem zastopan udi ženski spol in smo torej „ljudi“. Razen teh nekdanjih znancev pa sem tu našel tudi nekatere, ki ne vedo prav, če so Korošci ali ne. In to je edino pravo stališče v času demokratizma!

Taka družba se nas torej znajde od časa do časa pri dobri kapljici (katera postaja čim dalje redkejša) in v okvirju policijske ure. Spomini nam poletavajo preko Karavank ob milih zvokih narodnih: Jaz pa pojdem v Rute! — Tam čriz jizaro! — Oj, te mlinar! in dr. V novejšem času je z uspehom uvedla Glasbena Matica tudi zilsko pesem: „Moja kosa je križavna!“ S to pesmijo pa je poseben križ. Je namreč res lepa in melodiozna, odgovarja dobro temperamentu Zilanov; ker pa ni zastopnika te nam tako drage doline med nami, tudi noben ne zna razložiti številnim radovednejšem besedo „križavna“ kosa. Morda nam pomoreš iz zadrege!

Iz tega že vidiš, da se še vedno radi bavimo z jezikoslovjem. In Kranjcem je v tem oziru Koroška prava deveta dežela. Nekateri mislijo, da tam govorimo še staroslovensko, drugi domnevajo, da je koroško, če izgovorijo besedo „kakor“ tako, kakor da bi jih dušilo, tretji — jako redki — pa vejo kaj povedati iz skušnje. Tako mi je pravil zadnjič neki turist, da je pri nas neko natararico pripravil po dolgem prigovarjanju od tega, da je tudi z njim govorila „svovenji“, ne samo z domačini. Ko pa mu je ob koncu povedala, da znese „rajtinha petinšestred krajcarjev“, je bil „falén“, ker zneska ni razumel. In razprede se pogovor o naših posebnostih. Da jim to drastično dokažem, jim stavim uganko, kaj pomeni stavek, „pri nas pa vse kobile prauhajo in vse lipe v cerkov hrejo,“ ali ono selsko „lih na lap' ndél' je bov“... Pa so zopet „faleni“.

Potem pride na spored politika. To posebno sedaj, ko so naši poslanci tako edino in možato dali duška naši stari pravdi. Ni čuda, da se pri tem poleg Grafenauerja največ imenuje poslanca dr. Korošca. Mimogrede povedano, je pri taki priložnosti nadebuden pesnik vprašal, kdo da je Korošec? Pa mu odbrusi naša zastopnica: „Korošec je tisti Štajerc, ki Kranjce rešuje!“ Ta času primerna definicija mu ust ni zaprla, ampak prav znatno odprla.

Tako se torej imamo, če smo vesel. Drugače pa po nasvetu nemškega kanclerja zobe stiskamo in „skoz“ držimo. Izredno veselje nam napravi včasih kak rojak, če se oglasi na potovanju. Pozdravljamo ga po narodnem preroku „bratce, kje si ti biv, da si še živ!“ Najrajše bi seveda videli, da bi ga pri naglem odhodu ne spremljali naši plahi upi, ampak da bi se že enkrat trajno sešteli — recimo pri Trabesingerju.

Pozdrave vsem znancem!

Vojaško pismo.

Streliški jarek dne 8. 7. 1917.

Dragi „Mir“! Tudi jaz se Ti moram enkrat oglašiti. Stojim na straži ob lepi Adriji in čakam obisk strica Italijana, ki pogostoma sili k nam v gostovanje. Mislim, da mi že zelo vleče trebuh skupaj. Kadar pride, ga vselej prav gostoljubno sprejmemo in zelo dobro pogostimo. Moja strojnica mu z mrzlično hitrostjo pošilja žgance, a precej trde, da jih težko prebavi, pridni topničarji mu namečejo pa par pečenih, a zelo debelih krompirjev za priboljšek, katere pa hitro v malho pobere, potem pa zbeži čez drn in strn v svojo luknjo in tam zadovoljno prebavlja jedila, katere je moral vzeti s seboj. Upam, da mu bomo mi tudi vrnili dobrohotne obiske, da gremo pogledat ali so že kaj fige in pomaranče zrele.

Nešteto srčnih pozdravov vsem slovenskim fantom in dekletom, posebno globaškim, pošilja Jožef Sadjak iz Globasnice.

„Ovratnica“ Matere božje.

K nekemu misijonarju v Afriki pride nekoč star zamorski glavar, želeč z njim govoriti o neki zelo važni zadevi. Duhovnik ga ljubeznivo sprejme in razvije se med njima sledeči pogovor.

„No, prijatelj, kaj te je privedlo danes k meni?“

„Želim neko reč, a se ne znam izraziti, je ne znam imenovati.“

„Čemu jo rabiš?“

„Imel bi jo rad okrog vratu.“

„Želiš torej križca?“

„Ne.“

„Varstva zoper kače?“ (Svetinjico sv. Benedikta.)

„Ne.“

„Devico Marijo?“ (Čudodelno svetinjo.)

„Tudi ne.“

„Torej kaj hočeš? Morda rožni venec?“

„Ne.“

„Tedaj pa ne uganem, ljubi mož.“

„Pač, pač, dobro poznate ono reč, ki jo pogosto dajete kristjanom, je na obe strani...“

„Še vedno te ne razumem!“

„Je pač tak — kako — taka-le ovratnica Matere Božje.“

Sedaj šele se je misijonarju razsvetilo. Dal je dobremu zamorcu škapulir Naše ljube Gospe Karmelske, ker tega je mož tako srčno želel.

Kakor ta glavlar, prosi večina krščanskih zamorcev svoje misijonarje Marijinega škapulirja, želeč ga nositi v zaupanju in ljubezni do svoje nebeške Matere. In kako težko dé misijonarju, da ne more vsem ustreči. Kajti kje vzeti toliko škapulirjev?

Ne bi li hotel kdo blagih čitateljev ali čitateljic z nabavo škapulirjev pospeševati češčenja Matere božje med zamorci? Kdor želi napraviti vsaj 50 škapulirjev, naj piše družbi sv. Petra Klaverja za afrik. misijone, v Ljubljani. Pred škofijo 8., na kar mu pošlje ista na platno tiskane podobice Karmelske Matere božje in obenem prevzame pošiljatev škapulirjev afrikanskim misijonarjem.

Raznoterosti.

Uradnike za Črnogoro išče c. in kr. vojni generalni gouvernement za Črnogoro v Cetinju. Potreba je znanje nemškega in hrvaškega jezika, praksa v uradovanju in politična zanesljivost. Plača 3000 K na leto in brezplačno stanovanje.

Težave na Nemškem. V Düsseldorfu, v Stettinu, v Glivici, v Hindenburku in v drugih mestih so se primerili izgredi, pri katerih je bilo izpraznjenih mnogo prodajal z živili. V Stettinu so bili 26. junija izgredi tako veliki, da je moralo priti vojaštvo na pomoč. Izgredov so se udeležili tudi francoski, angleški in belgijski vojni ujetniki. V Stettinu morajo biti otroci ob 7. uri zvečer doma, odrasli ob 10. uri. O izgredih v Düsseldorfu piše „Lokalanzeiger“, da bo že vojaško sodišče posvetilo izgrednikom. V Berlinu so vse porcije živil, ki jih dobe ljudje na nakazila, zopet občutno znižali. Obč. svetnik Reicke je razglasil, da so izpraznjene vse zaloge moke in da se dobi nova šele čez nekaj tednov. Magistrat je doslej dajal za osebo po dva kilograma krompirja na teden, zdaj je pa še to znižal in daje na teden en kilogram. Na javne stroške hranijo zdaj v Berlinu 180.000 ljudi.

Iz kaznilnice v Möllersdorfu. „Slovenec“ objavlja z Dunaja poročilo o g. Grafenauerju in č. g. župniku Sturm: Oba gospoda, Sturm in Grafenauer, izgledata kaj slabo. Pozna se jima že na obrazu, da sta gladovala in trpela. Vendar našega Grafenauerja humor še ni minul. — Na svoji teži je izgubil Grafenauer do februarja 28 kg. Oslabel je tedaj že tako, da je moral sesti, ko je šel po primeroma kratkem hodniku enkrat gori in doli. Glede ravnanja od strani poveljstva pravi Grafenauer, da g. major pl. Schmuck in štabni zdravnik dr. Slama zaslužita vso pohvalo za svoje humanitarno ravnanje. Vendar bi bile njegove moči opešale, ko bi februarja meseca ne bilo dovoljeno, da smejo od doma prejemati pakete. Dne 16. februarja je obiskal kaznilnico tedanji minister Krobotin. Prišel je tudi v Grafenauerjevo celico. Dve uri pozneje pride g. major naznanit veselo vest, da odslej smejo domači pošiljati živila v zavojih. — Vest o cesarjevi amnestiji je prišla nepričakovano. Slutil pa je, da bo državni zbor preje ali pozneje razveljavil in ovrget krivične obsodbe na podlagi protustavnih vladnih odredb. — Grafenauer je prišel v parlament malo pozneje, ko je parlament odredel potrjenje vladnim odredbam po § 14.

Sumljiva nevesta. Pred desetimi leti je vzbujal uprav svetovno pozornost kazenski proces, ki se je vršil v Parizu. Obtožena je bila madama Steinheil, ki je igrala v najodličnejši pariški družbi veliko vlogo in imela stike celo z bivšim prezidentom republike; obdolžena je bila, da je umorila svojega moža, slikarja Steinheila, in svojo mater. Proces je spravil na dan čudne stvari in mnogo umazanega perila. Obtožena madama Steinheil je bila sicer oproščena, a da na stvari ni bila povsem nedolžna, to je bilo občno mnenje. Leta 1912. se je madama Steinheil preselila v London in se zdaj tam — poroči s pomorskim častnikom lordom Abingom. Sicer je madama Steinheil milijonarka, a kot nevesta je vendar precej sumljiva.

Listnica uredništva.

Naročnik št. 3335. Dotične Loče so identične z Ločami, postaja Bače (Faak), kjer je pokopan č. g. župnik Knaffl. Malnica je nemški kraj in nam ni znano, če ima tam kak Slovenec kak penzjon. Od tega nekdanj slovenskega kraja je ostalo le še slovensko ime, kakor jih nahajamo n. pr. po celi Belanski dolini (Mülltal).

Predzgodovina amnestije.

„Slovenski Narod“ je poročal z Dunaja:

„Parlamentarische Korrespondenz“ pripoveduje, da je poslanec Staněk v svoji avdijenci povedal cesarju, da se mora češka politika boriti s posebnimi težkočami tudi radi tega, ker se nahaja mnogo vodilnih čeških mož v ječah ali pa v kazenski preiskavi.

To poročilo je resnično, pa ni popolno. Tudi reprezentanti Jugoslovanskega kluba, ki so bili pri cesarju (kakor znano je vladar sprejel drja Korošca, nekaj dni pozneje viteza Pogačnika in konečno 29. junija profesorja Spinčiča), so imeli priložnost opozoriti vladarja na politične obsodbe. Cesar se je sploh jako živahno zanimal za politična preganjanja ter se je dal o tem žalostnem poglavju vojne dobe natančno informirati. Ko je govoril s poslancem Staněkom, je bil vladar že sam od sebe odločen popraviti, kar se je dalo in je to reprezentantu Češkega Svaza tudi povedal. Poslanec Staněk je razložil cesarju, koliko ljudi, za katerih imena nikdo ne ve in se nikdo ne briga, se nahaja v ječah, in je povdarjal, kako ugodno politično razpoloženje bi ustvarila cesarjeva velikodušnost. Cesar je poslancu Staněku povedal, da je njegova odločna volja, proglašiti amnestijo in je o tem obvestil tudi jugoslovanske politike, ki so bili potem pri njem.

Našim p. n. naročnikom.

Vse cenjene naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti tudi v drugi polovici leta 1917. Koroški Slovenci, zavzemite se za svoje glasilo kar najbolj mogoče!

Z naročnino zaostale naročnike vljudno prosimo, da storijo svojo dolžnost brez odlašanja. List nas stane mnogo denarja in se morajo stroški zanj redno plačevati.

Prijazno opozorimo, da je treba naročnino plačati **vneprej**. Prosimo, da se pri vplačilih zapiše na položnico ali nakaznico tudi tista številka, ki je tiskana v zgornjem kotu naslovne pasice, da vemo, za katerega naročnika je namenjena poslana naročnina. Ta številka nam pri vknjiženju poslanega denarja delo zelo olajša ter izključi vsako pomoto.

Kdor list nanovo naroči, naj posebno zapiše, da je **nov** naročnik.

Uredništvo in upravništvo „Mira“.

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Kostanjah

v nedeljo, dne 29. julija 1917

ob 3. uri popoldne

v gostilni gosp. Neuwirta.

Načelstvo.

Staro volnino

pleteno in kvačkano, kakor staro obleko, perilo, stari gumij, vse vrste cunj, suknene odpadke in stare **vreče** kupuje po vsem Koroškem po **najvišjih** cenah trgovina s starinami in pridelki „Zum Lindwurm“ v Celovcu 12, Paulitschgasse 9, poleg „Hranilnega in posojilnega društva“. Krščanska trvdka. Tudi zbirače najbolje plačujem.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, proš v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmir Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Kupijo se

nerabni, stari ali polomljeni kmetijski stroji in njih deli. Ponudbe se naj pošiljajo na Hranilnico in posojilnico pri Devici Mariji na Jezeru v Prevaljah, Koroško.

Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

32. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron.

Žrebanje se vrši javno na Dunaju 26. julija 1917.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstraße 5, pri kr. ogr. loterij. dohod. ravnateljstvu v Budapešti, IX., glavni colninski urad, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštinih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. Srečke se pošiljajo poštine prosto.

6d c. kr. glavnega ravnateljstva državnih loterij (oddelek za dobrodelne loterije).

Općinska Štedionica u Drnišu

(Dalmacija).

Hranilne vloge koncem leta 1916. . . . . K 1,137.683*37

Rezervni zaklad . . . . . „ 95.180*92

Obrestuje hranilne vloge koncem vsakega polletja s

4 1/2% brez odbitka.

Občina Drniš jamči za varnost s celo svojo davčno močjo in z vsem svojim premoženjem, vrednim

10 milijonov.

Hranilnica je pod državnim nadzorstvom.

Zavod uživa pupilarno varnost ter se vsled tega sprejemajo tudi vloge mladoletnih, sirotinskih in cerkvenih zakladov.

Podeljuje amortizacijska hipotekarna posojila po 6%.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.

Framydol je sredstvo za po-
mlajenje las, ki rdeče,
svetle in sive lase in brade za trajno temno po-
barva. 1 steklenica s poštnino vred K 270.

Rydyol je rožnata
voda, ki
pordeči blede lica. Učinek je
čudovit. 1 steklenica s poštnino
vred K 245. — Povzete 55 h več —
Naslov za naročila:

Jan. Grollich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Umetna gnojila

prodaja **Kmetijska zadruga Račje**
(Kranichsfeld), Štajersko.

Preskrbite se zdaj z gnojem, potem ga ne bo več.

500 kron

Vam plačam, če moj pokončevavec korenin
„Ria-Balsam“ ne odstrani Vaših kurjih
očes, bradavice in trde kože v treh dneh
brez bolečin. Cena lončku z zajamčujocim
pisnom K 175, 3 lončki K 450, 6 lončkov
K 750. — Na stotine zabvalnih in priznal-
nih pisem. — **Kemény, Kaschau** (Kassa),
I., poštni predal 12/301 (Ogrsko).

Vino kisló vodo

belo
in
rdeče

za brizganec
(Spritzer)
in namizno
zdravilno
slatino

razpošilja po povzetju

A. Oset, Guštanj, Koroško.

Kupim vse vrste stare in nove ste-
klenice, zamaške in sode.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za mi-
nistrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete,
kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe
v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi
oddelek za paramente **Jožefovega društva v Celovcu.**

Kdor še ni poskusil

nepre- **Gorenjske kose** naj piše
kosljive takoj po
njo, ker je najboljša in najbolj priljubljena vsa-
kemu kmetovalcu. Izdelana je iz samo fine srebrno-
jeklene kovine, tako, da je lahka kot pero. Kosi
tudi lahko ž njo vsaka ženska ali otrok.

Dobi se edino le v

**Prvi gorenjski razpošiljalni
Ivan Savnik, Kranj
Gorenjsko.**

Dolgost in cene **Gorenjske kose** so:

cm	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95
pesti	5	5½	6	6½	7	7½	8	8½	9	9½
K	3-50	3-70	3-90	4-10	4-30	4-50	4-70	4-90	5-20	5-50

Dobe se tudi dobri **brusni kamni**, komad 1 K,
boljši K 150.

➔ Zahtevajte cenik z več tisoč slikami zastoj! ➔

Nov
kažipot
za

bolnike!

Spisal sem spis, da bi
ž njim pokazal mili-
jonom trpečih edino
možni pot ozdravljenja.
Ta kažipot ne stane niti
vinarja in se določje
vsakemu, ki se čuti bol-
nega, bolehavega, slabega in obupanega,
zastoj. Moj spis je rezultat mojega
50 letnega premišljevanja in učenja, vse-
buje mnogo bogatih, praktičnih izkušenj
in mnogo dokazov imenitnih znanstvenikov.

Kdor se hoče rešiti,

ta se naj ravna po mojem nauku, ki je že
mного tisočim pomagal. Bodisi da je na-
stala bolezen vsled skrbi, žalosti, prenapora,
bodisi da je bila bolezen povzročena vsled

lahkomiselnosti in nezmernosti,

vsem stiskanim, slabo delavnim ljudem in
takim s slabo voljo pokažem znanstveno in
naravno pot, da se iznebe živčne bo-
lezni, brezspalnosti, nevolje za delo, te-
lesne in duševne slabosti, trganja v udih,
bolečin v glavi, motenj pri prebavi in v
želodcu ter drugih boleznih. — Pišite še
danes karto in zahtevajte gratis in franko

moj kažipot!

Naslovite karto na:

**E. Pasternack, Berlin, N. O.,
Michaelkirchplatz 13, odd. 477.**

Zavarovanje vojnega posojila

c. kr. avstrijskega vojaškega vdovskega in sirotinskega zaklada

na podlagi svoje pogodbe s

c. kr. priv. zavarovalno družbo na življenje

Avstrijski Phönix na Dunaju.

Zavarovanje naj vsakemu omogoči, s čisto malimi sredstvi podpisati vojno posojilo, in
obenem z izpolnitvijo te patriotične dolžnosti skrbeti tudi za svojo družino.

Vsaka zdrava oseba v starosti 18 do 55 let more pristopiti. Vsak znesek od K 500— do
K 4000— se more brez zdravniške preiskave preiskave zavarovati.

Vplačila za vojno posojilo se dajejo v malih delnih zneskih tekom 15 ali 20 let.

Podpisano vojno posojilo se bo po preteku 15 ali 20 let izplačalo podpisovatelju sa-
memu, v slučaju, da prej umrje, pa takoj po smrti njegovi družini neobremenjeno.

Zavarovanje velja od prvega trenutka za vsak slučaj smrti, zlasti pa za slučaj v vojni.
Plačati ni treba nobenih kolkovin in postranskih pristojbin, nobenega domika za ne-
izpodbitnost in nobenega vojnega domika.

Vplačila od prvega trenutka ne zapadejo. — Tudi če se vplača le ena ali prav malo
premi, se zavarovancu izplača v gotovini ves znesek vojnega posojila, odračunši še ne-
vplačani zastavni dolg.

Polni denos obresti od podpisanega vojnega posojila gre neskrajšano zavarovancu
v dobro. — Imovina obresti se po volji zavarovanca ali nabira za zvišanje zavarovalne glavnice ali pa
vnaprej od premij odračuna. V zadnjem slučaju je za zavarovanje od nominala K 1000— avstr. državnega posojila
že začeniš od prvega leta plačati le sledeča posebno nizka premija:

Za zavarovanje na	letno	polletno	četrtletno	mesečno
15 let	K 49—	K 25—	K 12-75	K 4-30
20 "	" 35—	" 17-85	" 9-10	" 3-10
Ta premija se zmanjša polagoma do petega leta za zavarovanje na				
15 let	K 47-25	K 24-10	K 12-28	K 4-17
20 "	" 33-96	" 17-32	" 8-83	" 2-99

in tudi v sledečih letih ne sme tega zneska prekoračiti.

Po vsem predvidenju bodo še nadaljne obresti v dobro narastle, tako da bodo resnična vplačila še nižja.
V nobenem slučaju pa zavarovane nima tudi vinarja ne vplačati več kakor zgoraj
navedene premije.

Visoke obresti vojnega posojila so mu za vso zavarovalno dobo zajamčene.

Pojasnila in prijave se zaenkrat še dajejo in sprejemajo pri

Zavarovalnem oddelku c. kr. avstrijskega vojaškega
vdovskega in sirotinskega zaklada, pri deželnem
uradu v Celovcu, in pri okrajnih uradih v Šmohorju,
Št. Vidu, Špitalu, Beljaku, Velikovcu in Volšpergu.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica: K 10,000.000.

Rezervni zaklad: K 1,500.000.

Prodaja srečke razredne
loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo,
Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.